

INSPIRING
ENVIRONMENT

Klaipėdos miesto aplinkos oro kokybės valdymo priemonių plano parengimas

Oro kokybės vertinimas

Susitikimo planas

- Oro kokybės tyrimų rezultatai
- Aplinkos oro taršos šaltinių ir teršalų kiekio analizė
- Teršalų sklaidos modeliavimo rezultatai

INSPIRING
ENVIRONMENT

Projektas

Aplinkos oro kokybės valdymo priemonių plano parengimas:

- Aplinkos oro taršos tyrimai ir aplinkos oro taršos šaltinių apskaita
- Aplinkos oro taršos modeliavimas
- Aplinkos oro kokybės valdymo programos parengimas
- Aplinkos oro kokybės valdymo priemonių plano parengimas
- Aplinkos oro kokybės valdymo programos ir priemonių plano derinimas

Projekto eiga

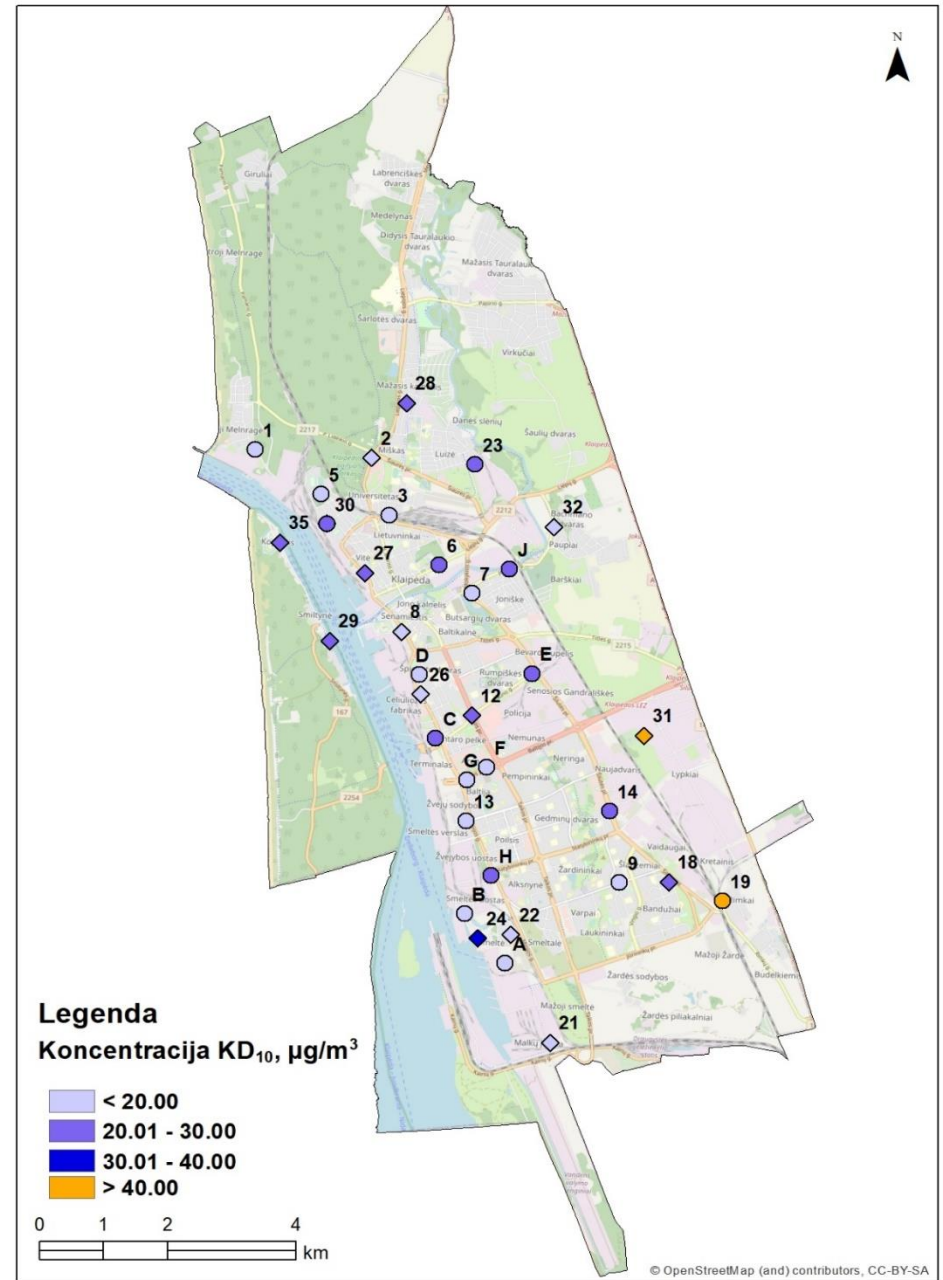
2019									2020								
Bal	Geg	Birž	Liepa	Rugpj	Rugs	Spal	Lapkr	Gruo	Sau	Vas	Kov	Bal	Geg	Birž	Liepa	Rugpj	Rugs
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
Aplinkos oro taršos tyrimai (2.1. - 2.3.)																	
Aplinkos oro taršos tyrimai (2.4. - 2.5.)																	
			I			II			III			IV					
Aplinkos oro taršos modeliavimas (3.1. - 3.2.)																	
Aplinkos oro kokybės valdymo programos parengimas																	
Aplinkos oro kokybės valdymo programos ir priemonių plano derinimas																	

Oro kokybė matavimai Klaipėdos mieste

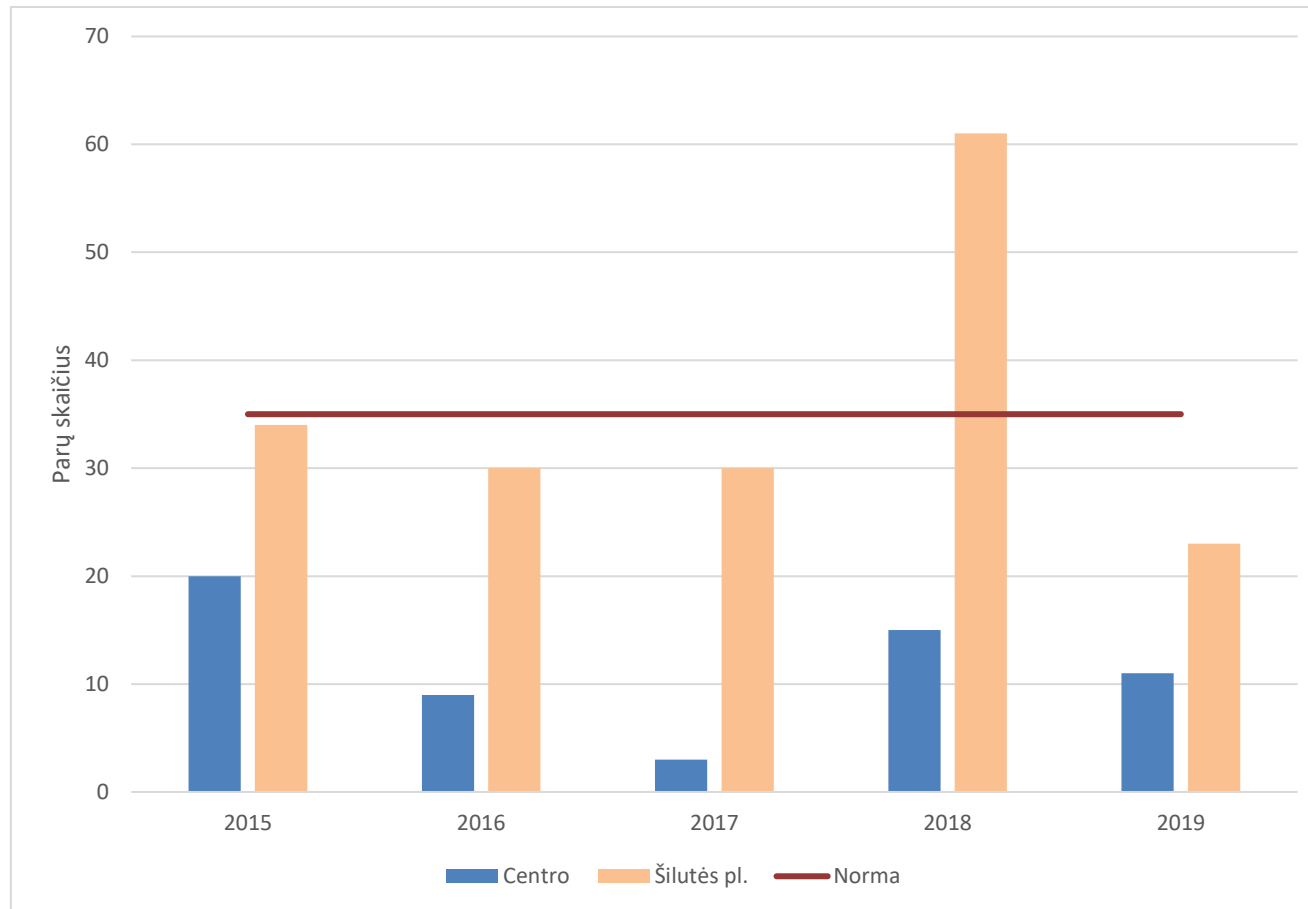
- Oro kokybė tiriama valstybinio monitoringo, savivaldybės monitoringo, projekte numatytų papildomų oro kokybės matavimų metu
- Tiriamos medžiagos: KD, NO₂, SO₂, H₂S, NH₃, LOJ, CO, O₃, sunkieji metalai

Vidutinė KD_{10} koncentracija matavimų metu

1 m. ribinė vertė – $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$

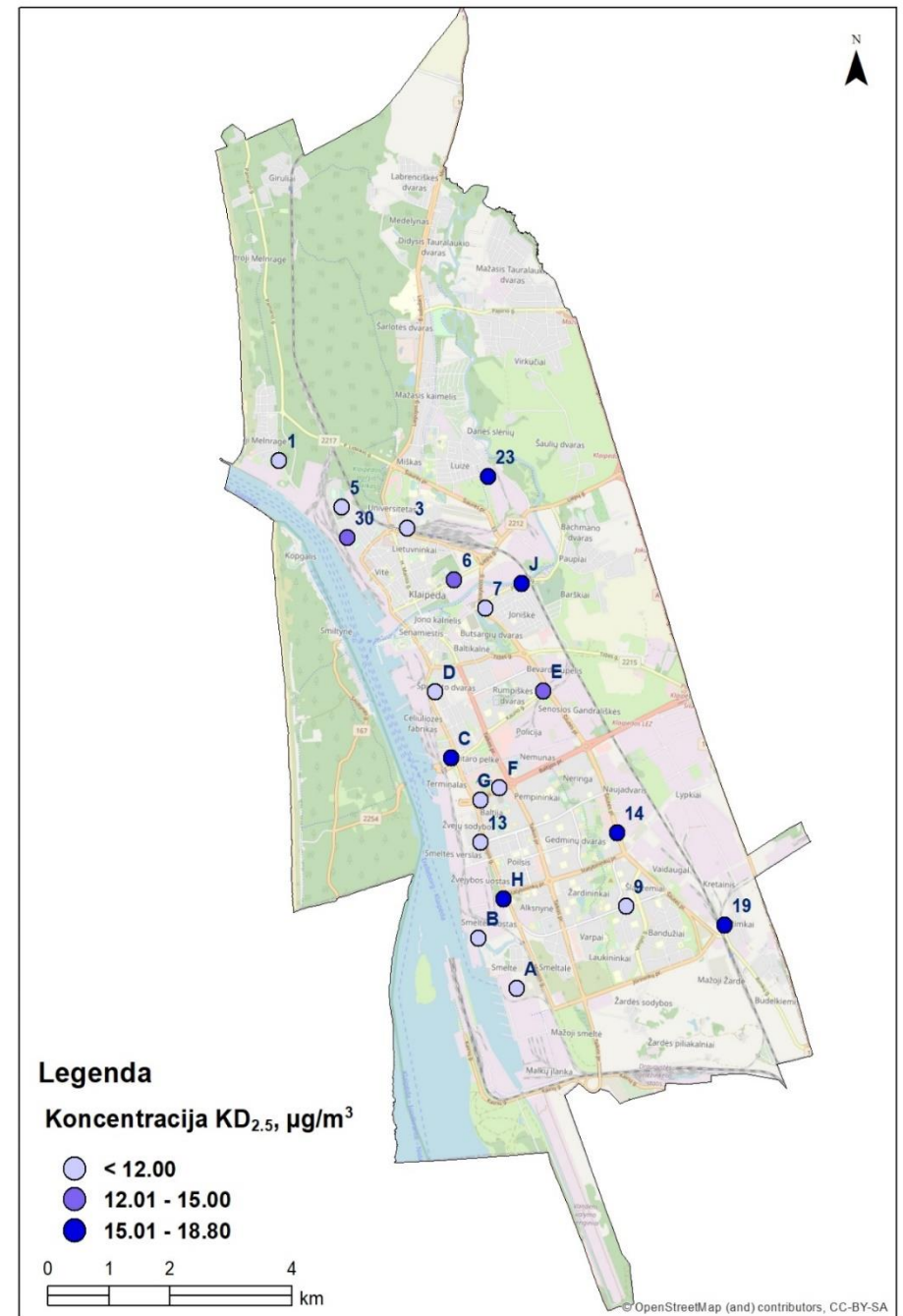

Parų skaičius, kai viršijama maksimali $KD_{10}^{24\text{ h}}$ koncentracija

Vidutinė $KD_{2,5}$ koncentracija matavimų metu

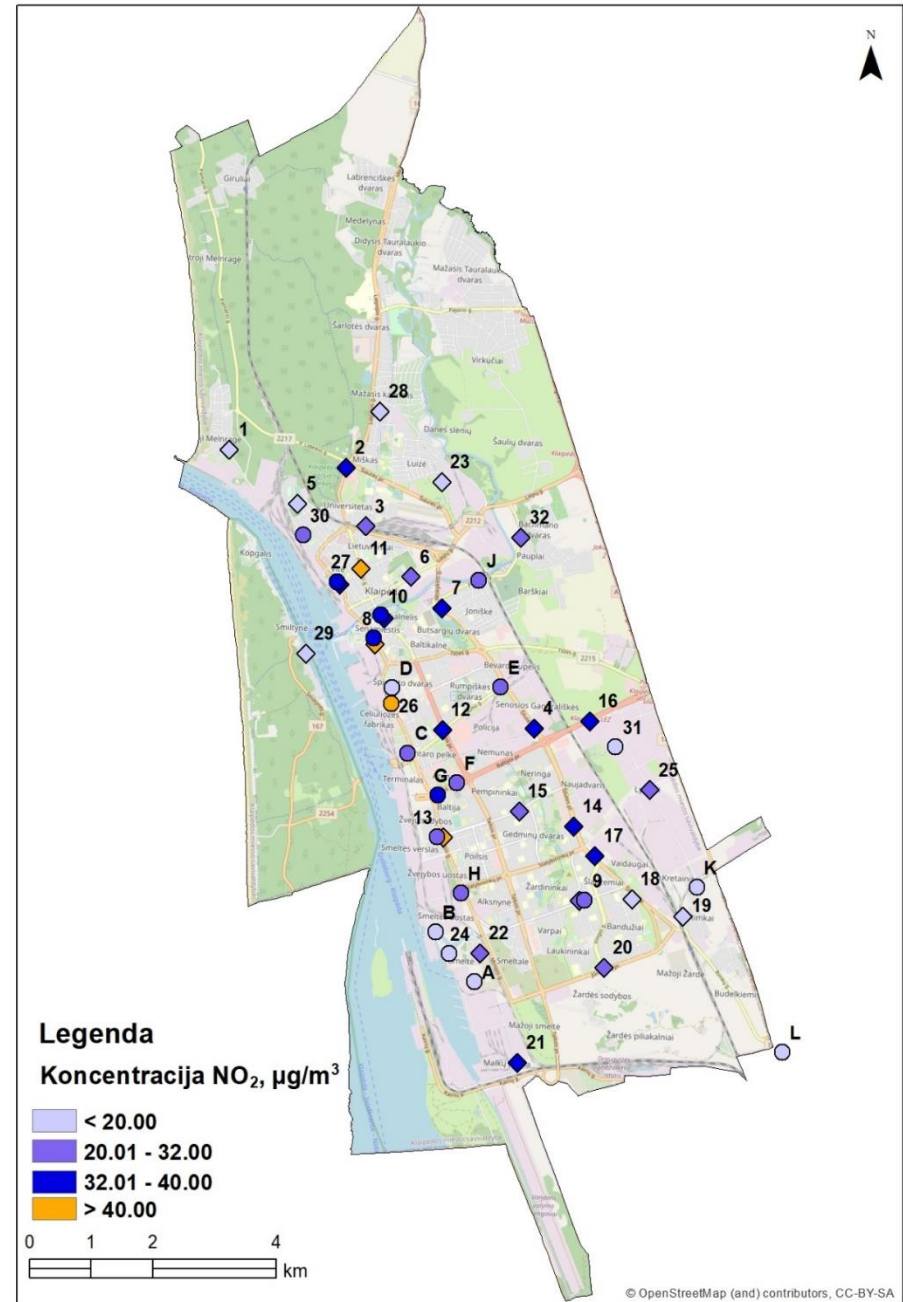
1 m. ribinė vertė – $20 \mu\text{g}/\text{m}^3$

Vidutinė NO₂ koncentracija matavimų metu

Bendra matavimų
trukmė – 30
savaičių.

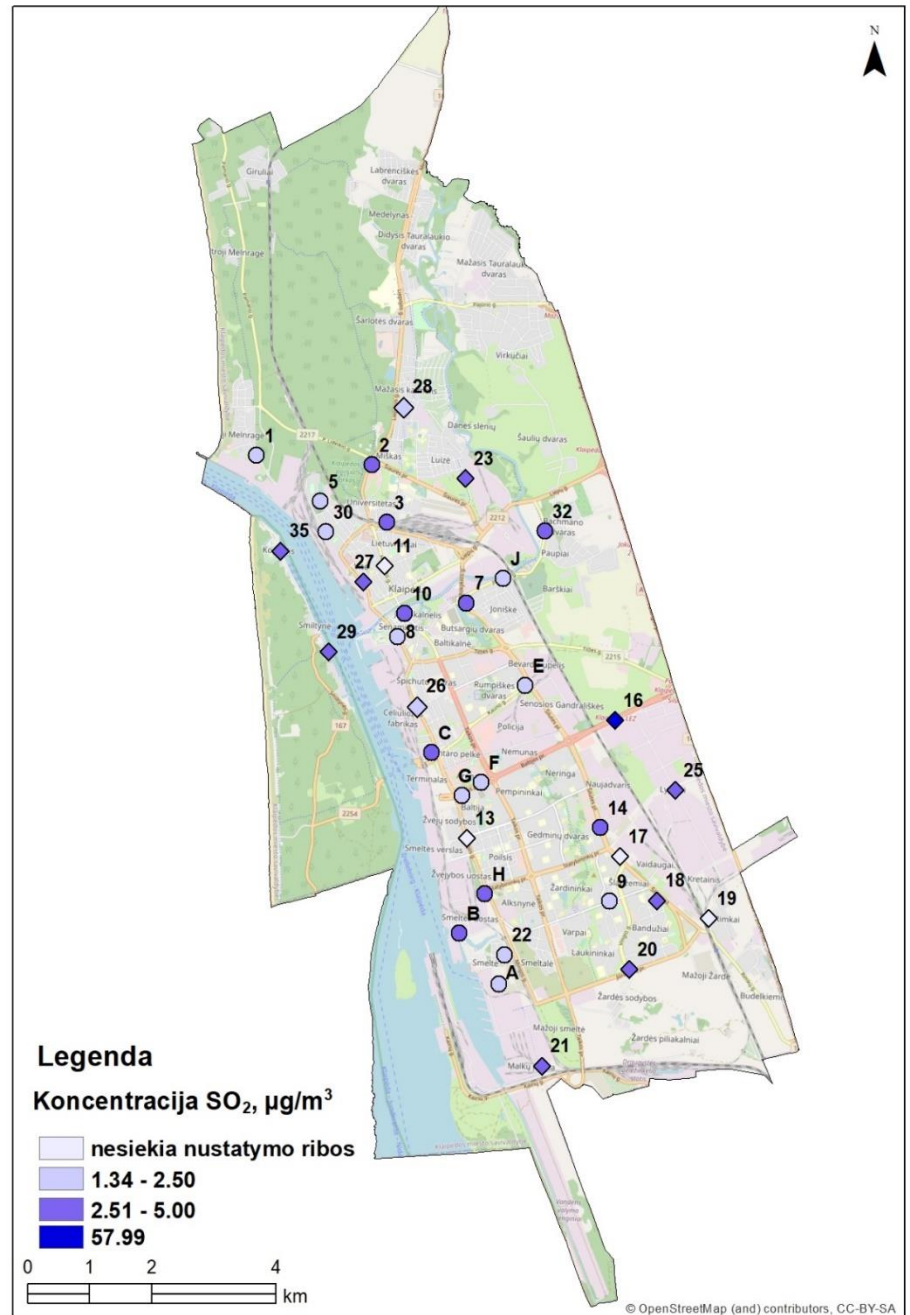
1 m. ribinė vertė – 40 μg/m³

Maksimali SO₂ koncentracija matavimų metu

Matavimų trukmė
2–4 savaitės.

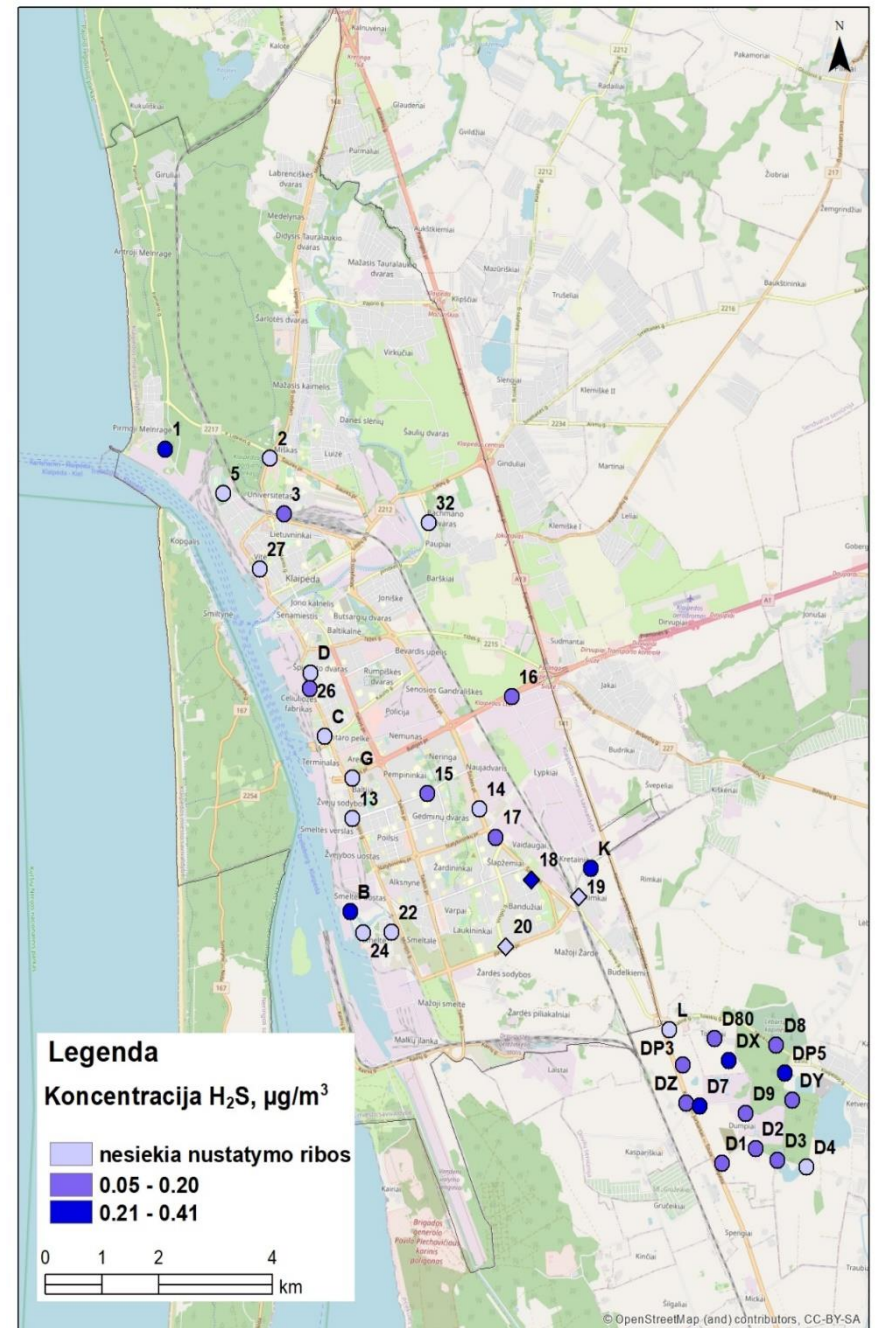
24 h ribinė vertė – 125 µg/m³
1 h ribinė vertė – 350 µg/m³

Maksimali H₂S koncentracija matavimų metu

Matavimų trukmė
2–4 savaitės.

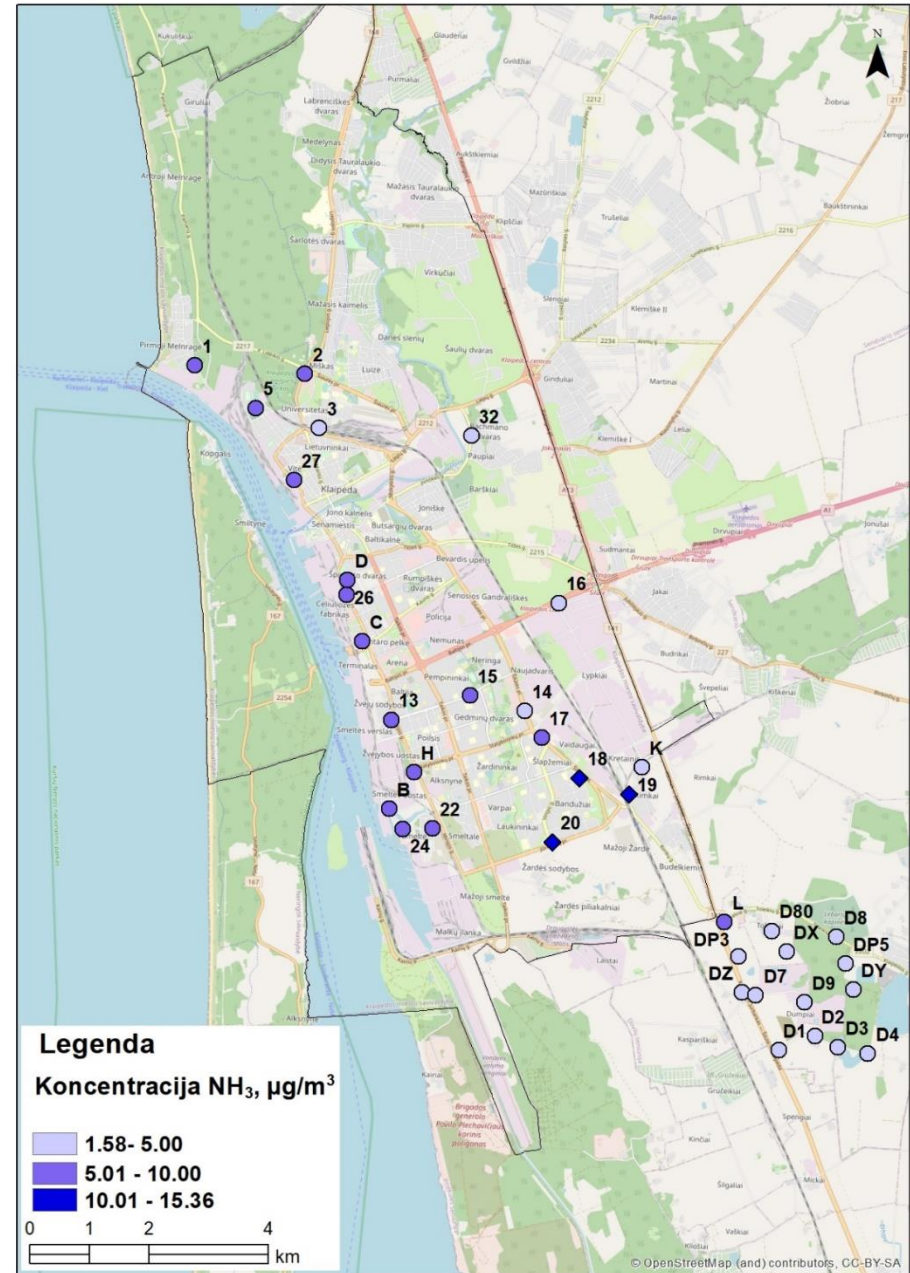
0,5 h ribinė vertė – 8 μg/m³

Maksimali NH₃ koncentracija matavimų metu

Matavimų trukmė
2–4 savaitės.

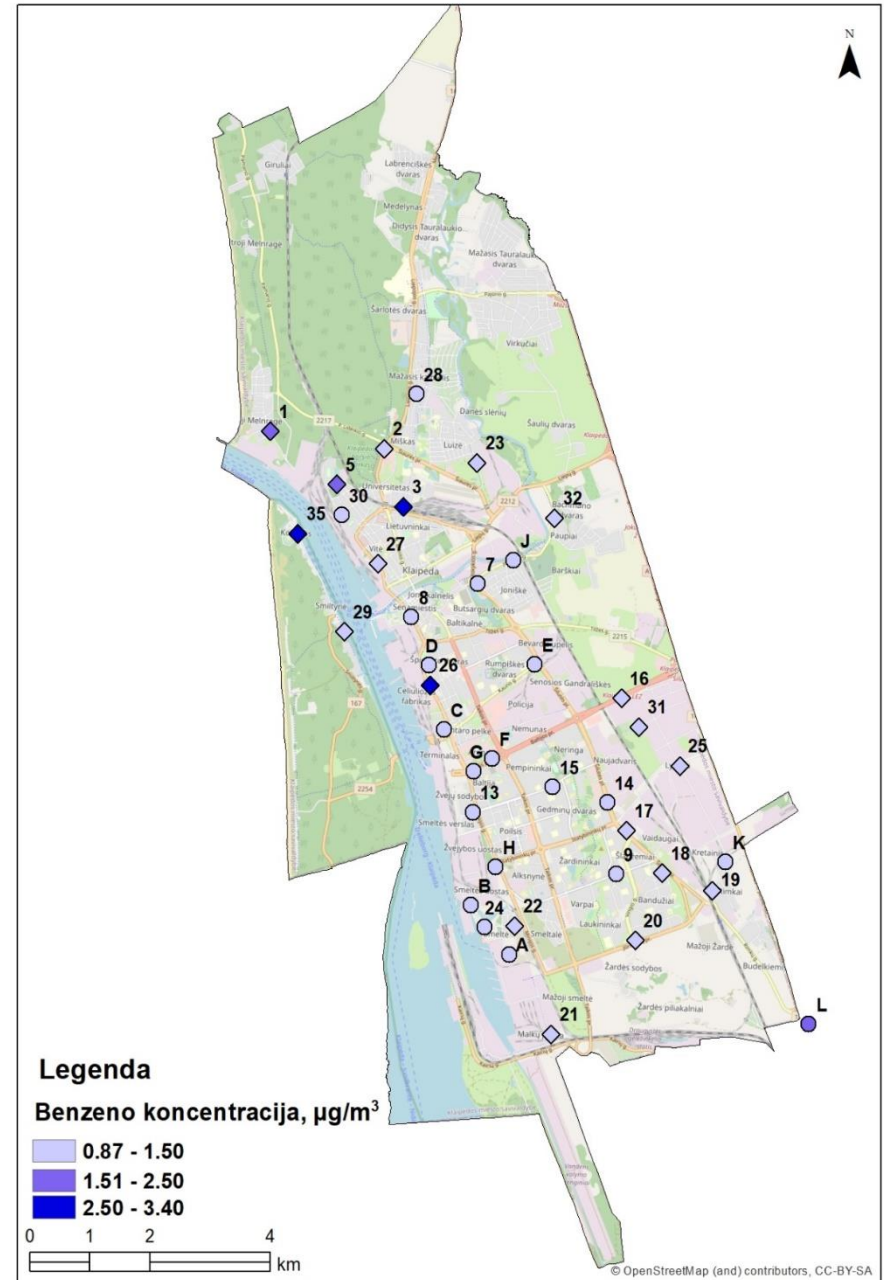
24 h ribinė vertė – 40 μg/m³

Maksimali benzeno koncentracija matavimų metu

Matavimų trukmė
2–4 savaitės.

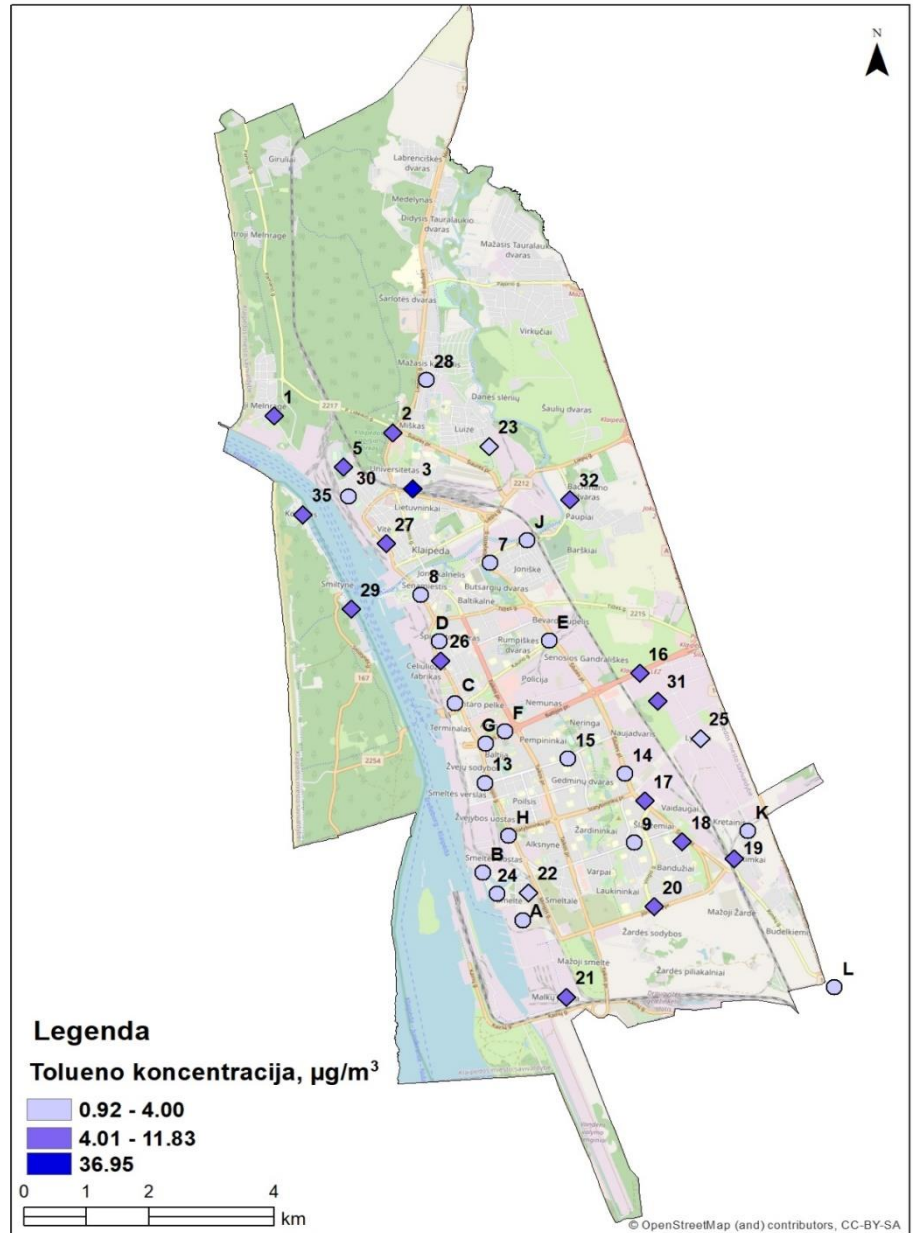
1 m. ribinė vertė – $5 \mu\text{g}/\text{m}^3$

Maksimali tolueno koncentracija matavimų metu

Matavimų trukmė
2–4 savaitės.

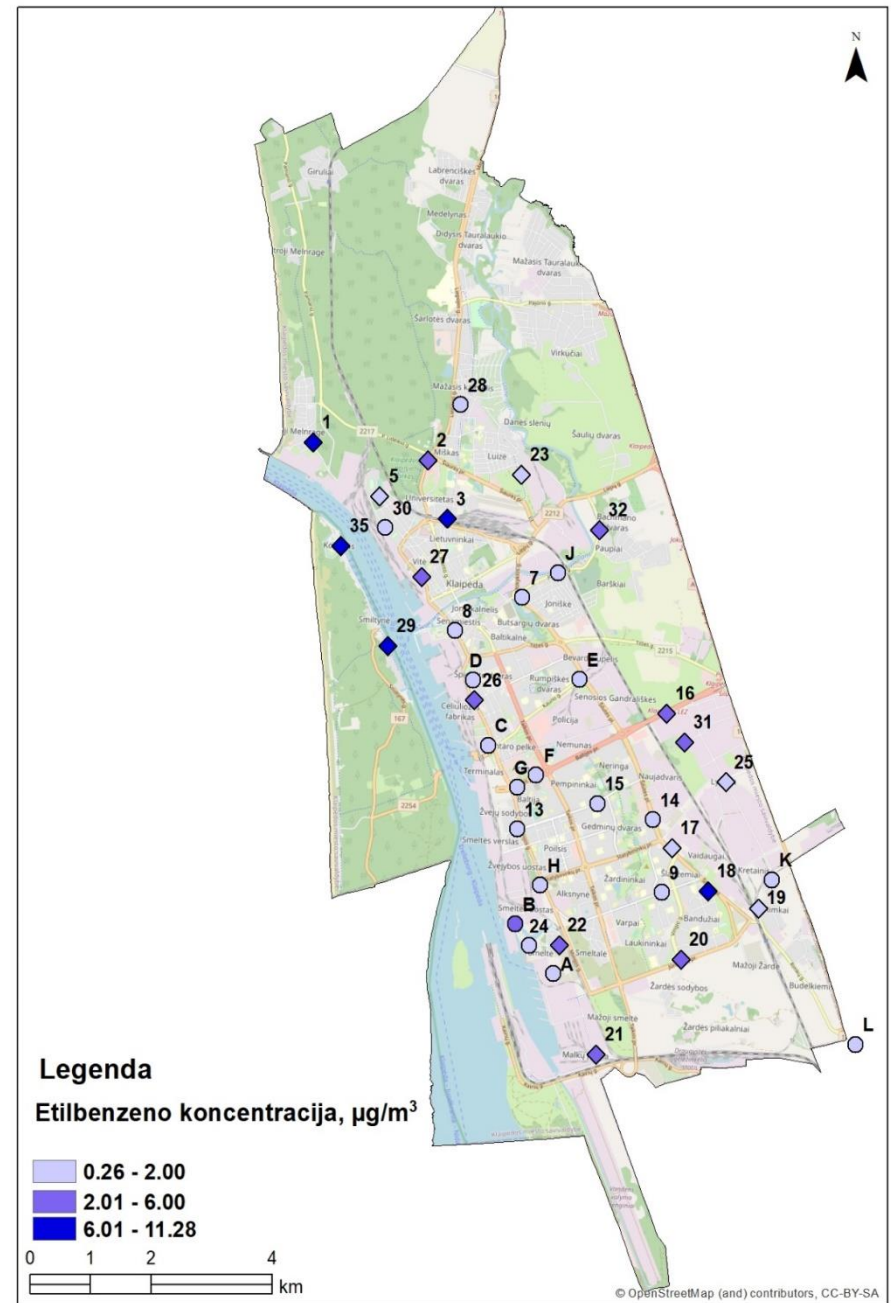
24 h ribinė vertė – $600 \mu\text{g}/\text{m}^3$

Maksimali etilbenzeno koncentracija matavimų metu

Matavimų trukmė
2–4 savaitės.

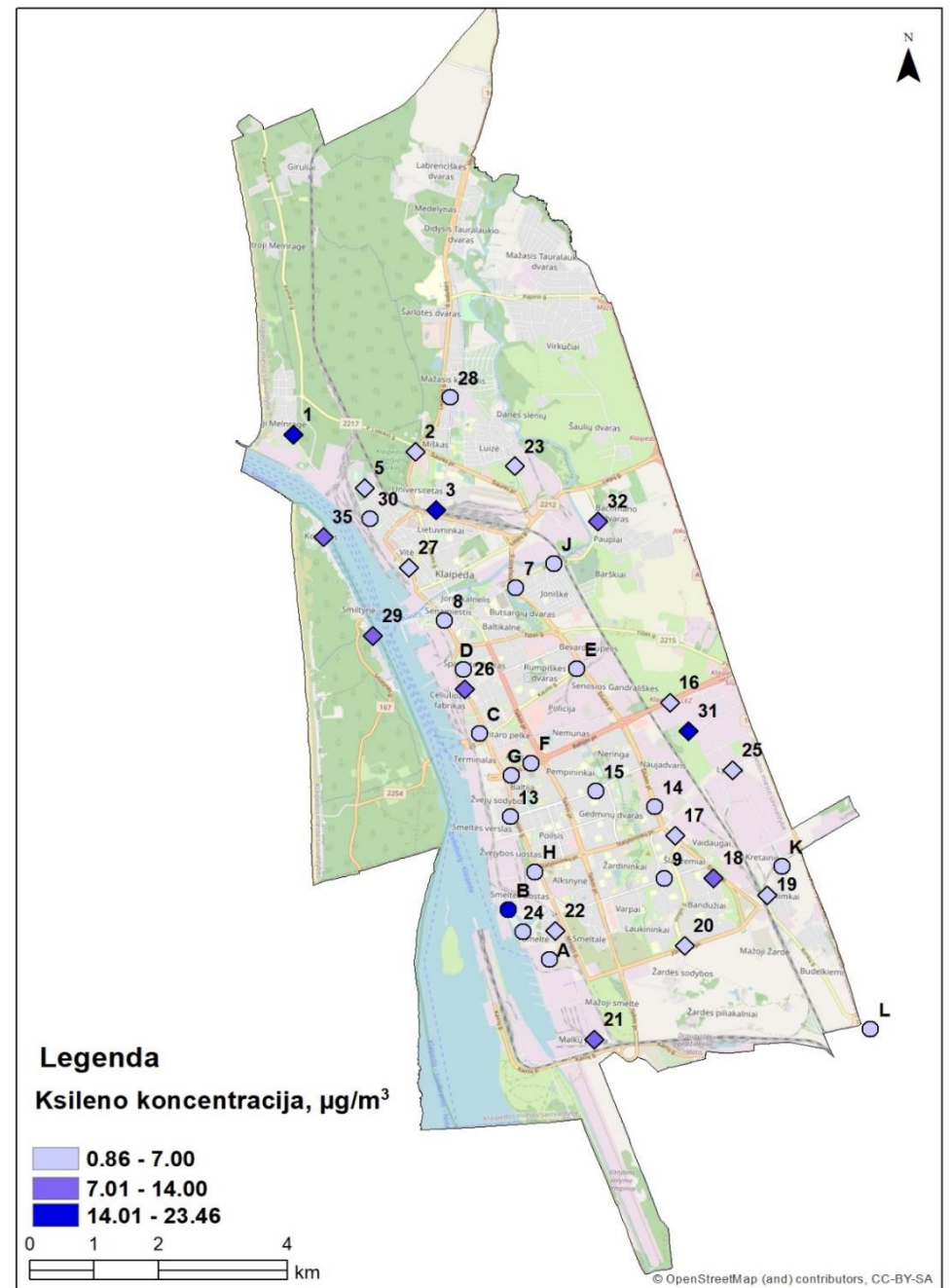
24 h ribinė vertė – $20 \mu\text{g}/\text{m}^3$

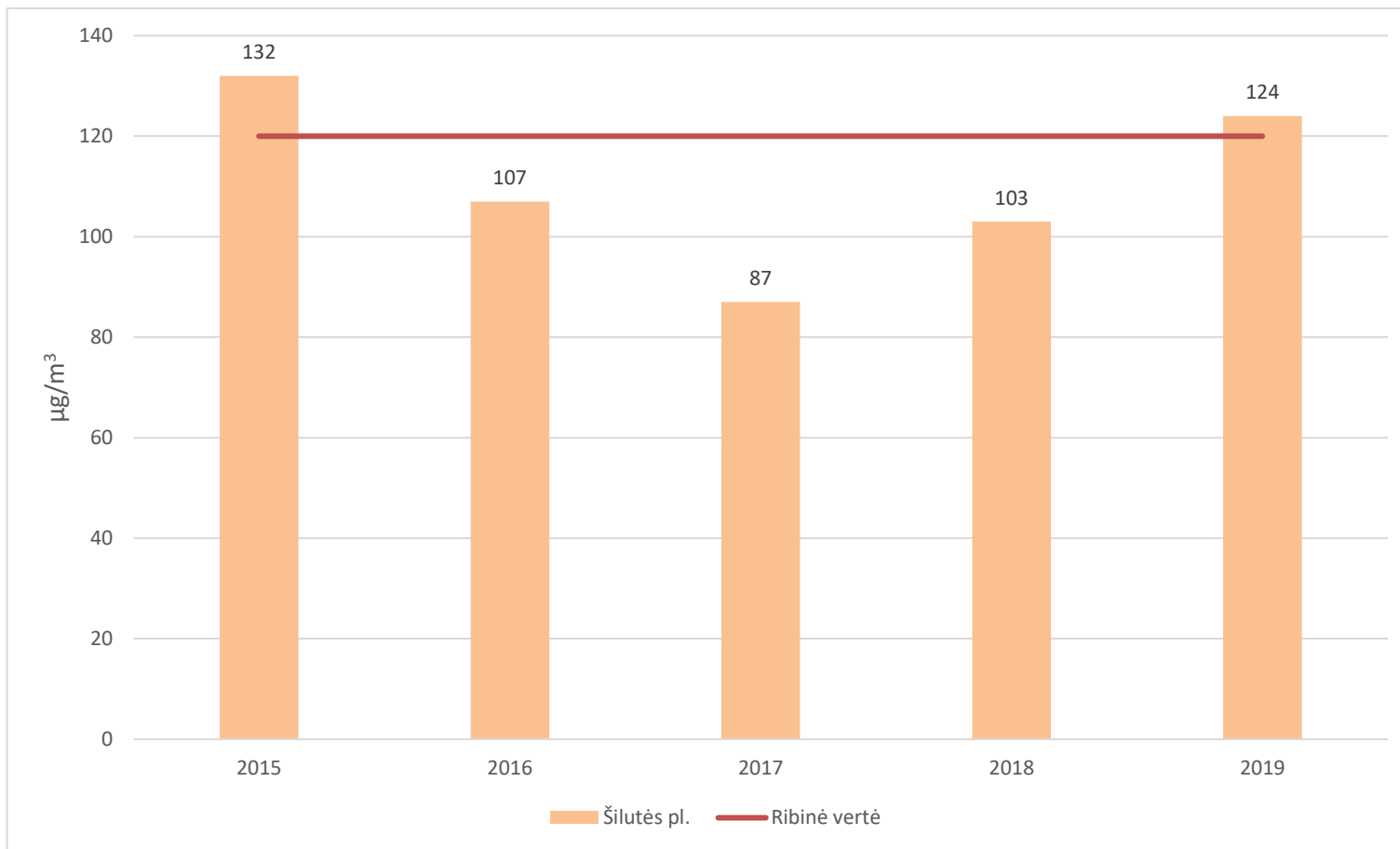
Maksimali ksileno koncentracija matavimų metu

Matavimų trukmė
2–4 savaitės.

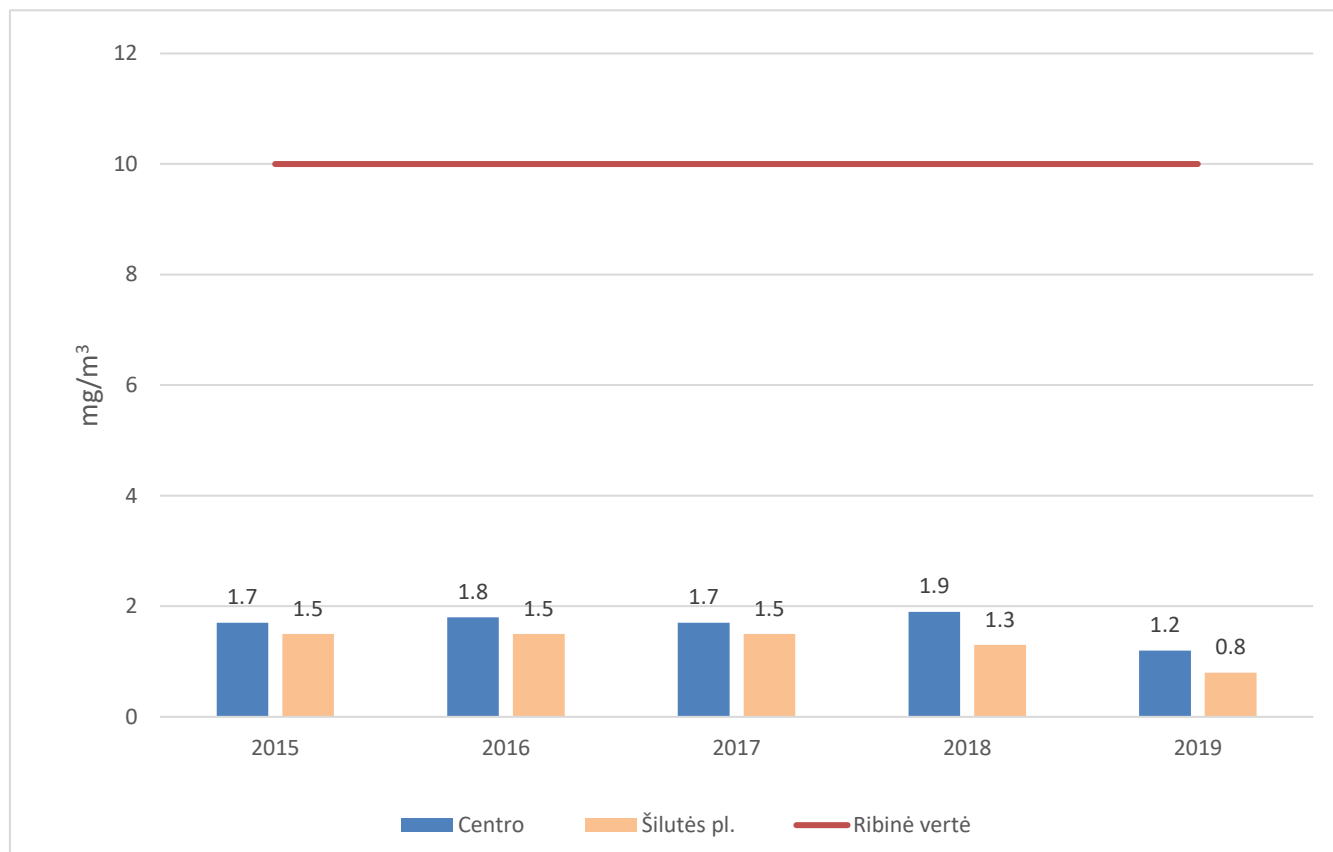
24 h ribinė vertė – $200 \mu\text{g}/\text{m}^3$

O₃ didžiausia 8 val. periodo koncentracija

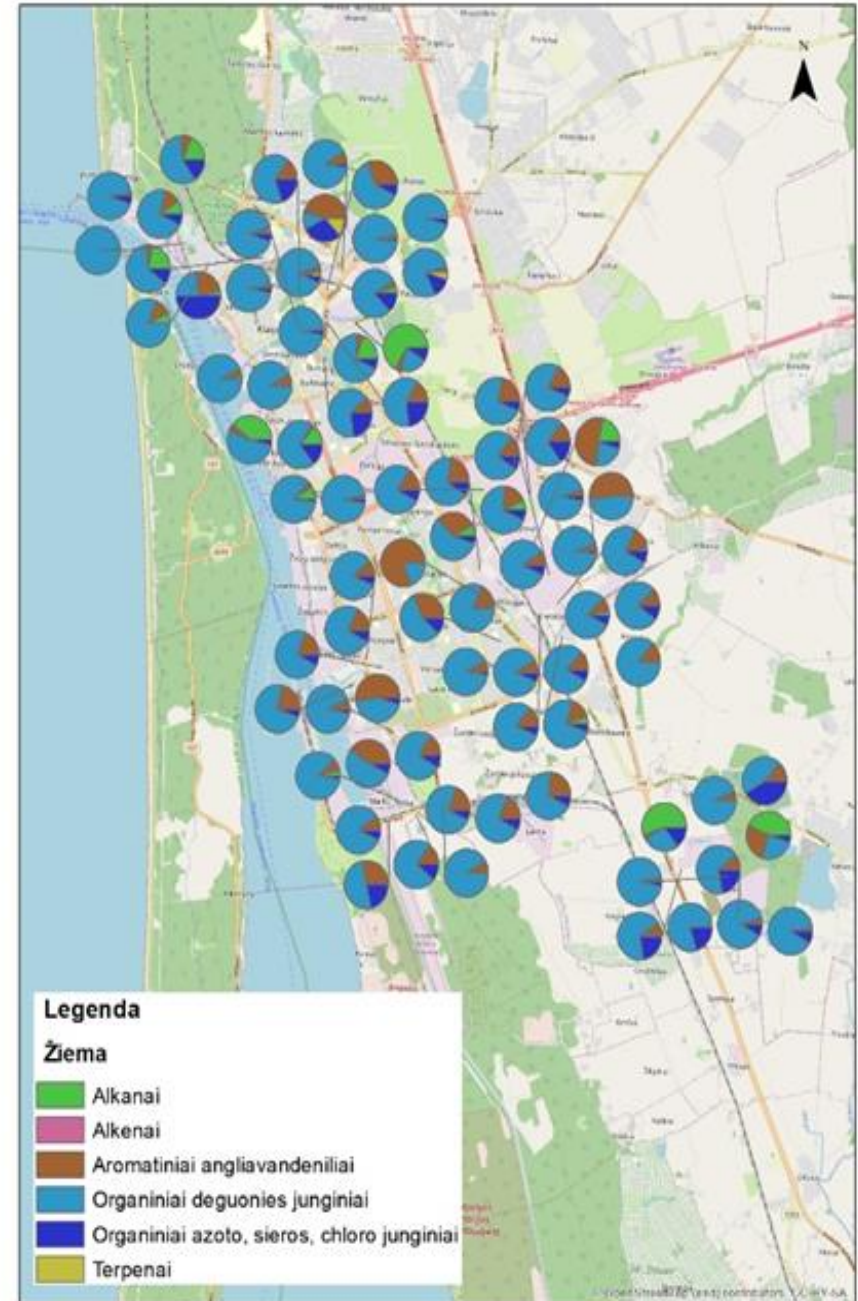

CO didžiausia 8 val. periodo koncentracija

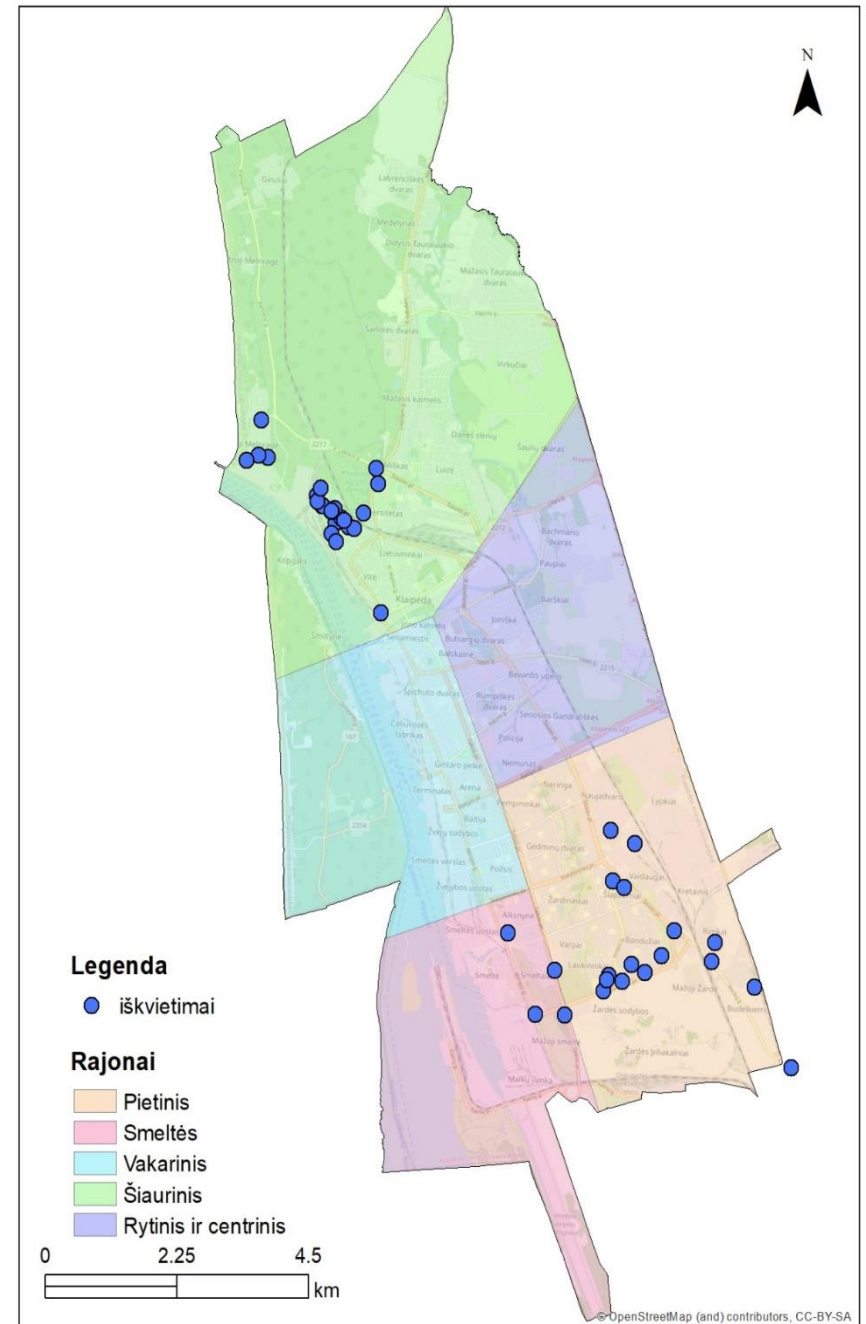
Papildomi LOJ tyrimai

- 165 skirtingos medžiagos
- 26 medžiagoms teisės aktais nustatyta 0,5 h arba 24 h ribinė vertė
- Benzoinės rūgšties ribinė vertė viršyta 2 kartus (vasarą ir pavasarį)
- Skirtingas grupių paplitimas:
  - aromatiniai angliavandeniliai (daugiausia BTEX) ir deguonies junginiai visame mieste
  - alkanai šiaurinėje miesto dalyje
  - terpenai netoliese didesnių miškingų plotų.

Papildomi LOJ tyrimai kvapų taršos atvejais (1)

- Iškvietimai gauti tik iš dviejų miesto teritorijų: šiaurinės (12 atvejų) ir pietinės (6 atvejai)
- Būdingos sąlygos:
  - Vitėje V, ŠV ir PV vėjas (naftos produktų kvapas)
  - Melnragėje PR vėjas (naftos produktų kvapas)
  - Pietinėje dalyje: PR vėjas (nuotekų, fekalijų kvapas), P vėjas (rapsų / saldėsių kvapas)
- 76 skirtingos medžiagos
- 14 medžiagų teisės aktais nustatyta ribinė vertė
- 2 iškvietimų pietinė dalyje metu viršyta etilbenzeno ir ksileno ribinė vertė

Papildomi LOJ tyrimai kvapų taršos atvejais (2)

- 10 atvejų iš 18 nustatytas didesni nei vidutinis bendras LOJ kiekis
- Šiaurinėje miesto dalyje vyrauja alkanai ir aromatiniai junginiai
- Pietinėje miesto dalyje didžiausią dalį mėginiuose sudarė organiniai deguonies junginiai
- Tiek šiaurinėje, tiek pietinėje miesto dalyje mėginiuose nustatyti ksilenas, toluenas
- Kvapo slenksčio vertės neviršytos, tačiau atskiri junginiai gali pasižymėti suminiu ar potencijuojančiu poveikiu. Taip pat kvapą galėjo lemti kitos cheminių medžiagų grupės junginys.

INSPIRING
ENVIRONMENT

Valstybinio monitoringo ir indikatorinių oro kokybės tyrimų rezultatai

	Viršyta oro kokybės norma	Viršyta viršutinė vertinimo riba arba fiksuojami trumpesnio laikotarpio viršijimai	Ribinė vertė neviršyta
Pagal ES kriterijus ribojami teršalai	<i>KD₁₀</i> (maksimali 24 h konc.)	<i>KD₁₀</i> (vidutinė 1 m. konc.) <i>KD_{2,5}</i> <i>NO₂</i> <i>O₃</i>	<i>CO</i> <i>SO₂</i> <i>Benzenas</i> <i>Benzo(a)pirenas</i> <i>Sunkieji metalai</i>
Pagal nacionalinius kriterijus ribojami teršalai		<i>Benzoinė rūgštis</i> <i>Ksilenas</i> <i>Etilbenzenas</i>	<i>NH₃</i> <i>H₂S</i> <i>LOJ</i>

Valstybinio monitoringo duomenys

Indikatorinių matavimų duomenys

INSPIRING
ENVIRONMENT

Oro kokybės modeliavimas

- Modeliavimas atliktas naudojant **ADMS-Urban 4.1.1** modeliavimo programinę įrangą (gamintojas - Cambridge Environmental Research Consultants; Jungtinė Karalystė). Emisijų faktoriai apskaičiuoti naudojantis EMEP/EEA oro teršalų išmetimo aprašo naujausia versija.

Modeliuojamos taršos šaltinių grupės:

- Transporto (mobilūs) taršos šaltiniai
  - Kelių transportas
  - Geležinkelių transportas
  - Laivyba
- Pramonės (stacionarūs) taršos šaltiniai (mieste ir rajone):
  - Taškiniai taršos šaltiniai
  - Plotiniai taršos šaltiniai
- Individualių būstų šildymo tarša (mieste ir rajone)
- Papildomi duomenys – meteorologiniai duomenys, vietovės geografiniai duomenys, foninė tarša

INSPIRING
ENVIRONMENT

Oro kokybės modeliavimas – Taršos šaltiniai

- Transporto šaltiniai:
  - ✓ 435 pagrindinių kelių atkarpų
  - ✓ Eismo srautas – srautų duomenys iš Klaipėdos naujų transporto rūšių diegimo mieste galimybių studijos rengėjų
  - ✓ Eismo spūsčių susidarymas – Google Maps
  - ✓ ~ 89000 registruotų transporto priemonių Klaipėdos regione (Regitra)
  - ✓ Papildoma informacija – greitis, kanjonai
  - ✓ 58 autobusų maršrutai
  - ✓ Dyzeliniai traukiniai – AB „Lietuvos geležinkeliai“ duomenys
  - ✓ Laivyba – Jūrų uosto direkcijos duomenys
- Pramonės šaltiniai:
  - ✓ 2183 stacionarūs taršos šaltiniai modelyje, iš kurių 192 modeliuoti atskirai – AAA ataskaitų, inventorizacijų, taršos leidimų, PAV duomenys
- Individualaus šildymo šaltiniai
  - ✓ Naudojamo kuro rūšis – apklausų duomenys, ESO duomenys
  - ✓ Namų plotas – GIS duomenys
  - ✓ Katilo tipas ir amžius – statistiniai duomenys, apklausų duomenys

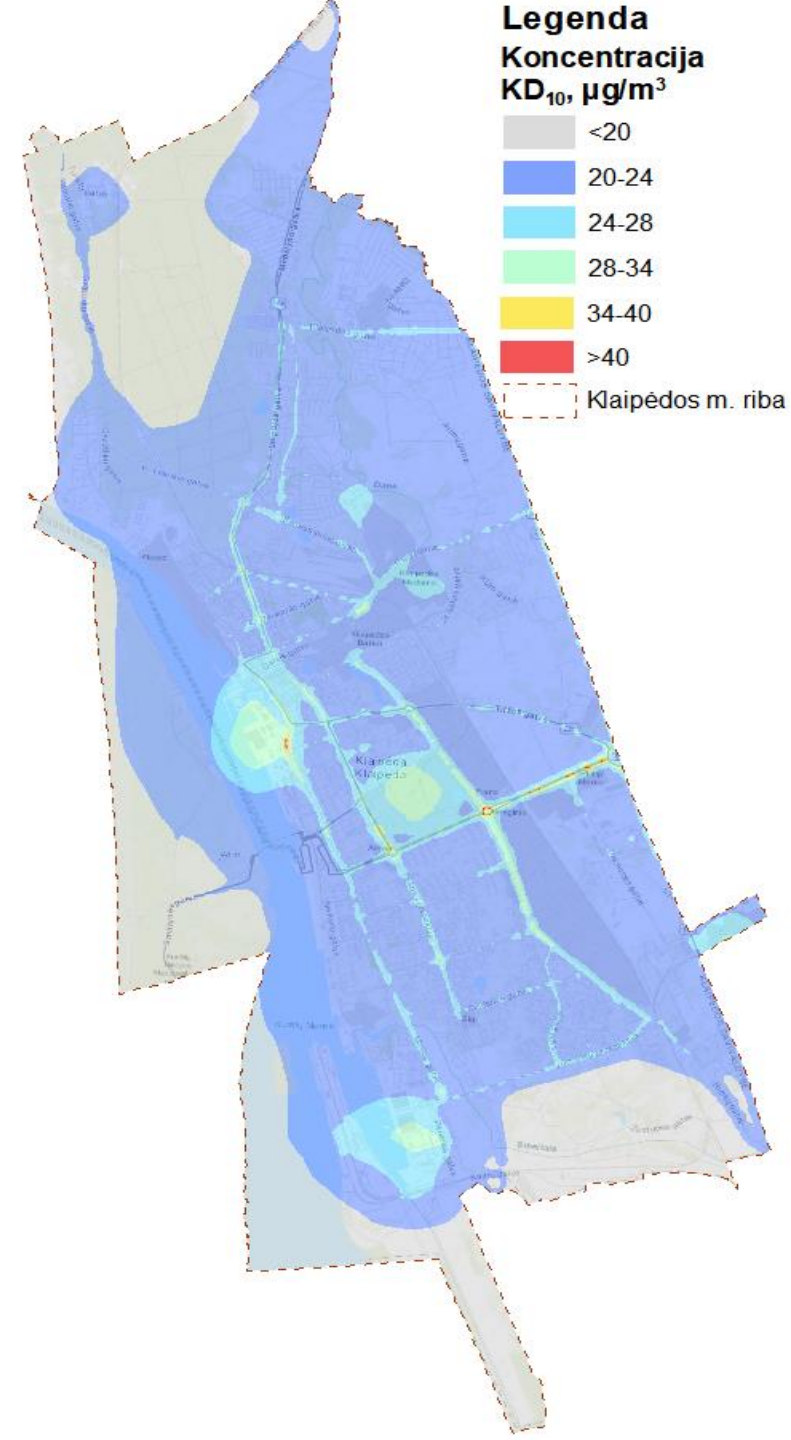
2018 m. situacijos modeliavimo rezultatai. KD_{10} vidutinė metinė koncentracija

Pagrindiniai šaltiniai:

- Pramonės objektai
- Individualių būstų šildymas
- Kelių transportas

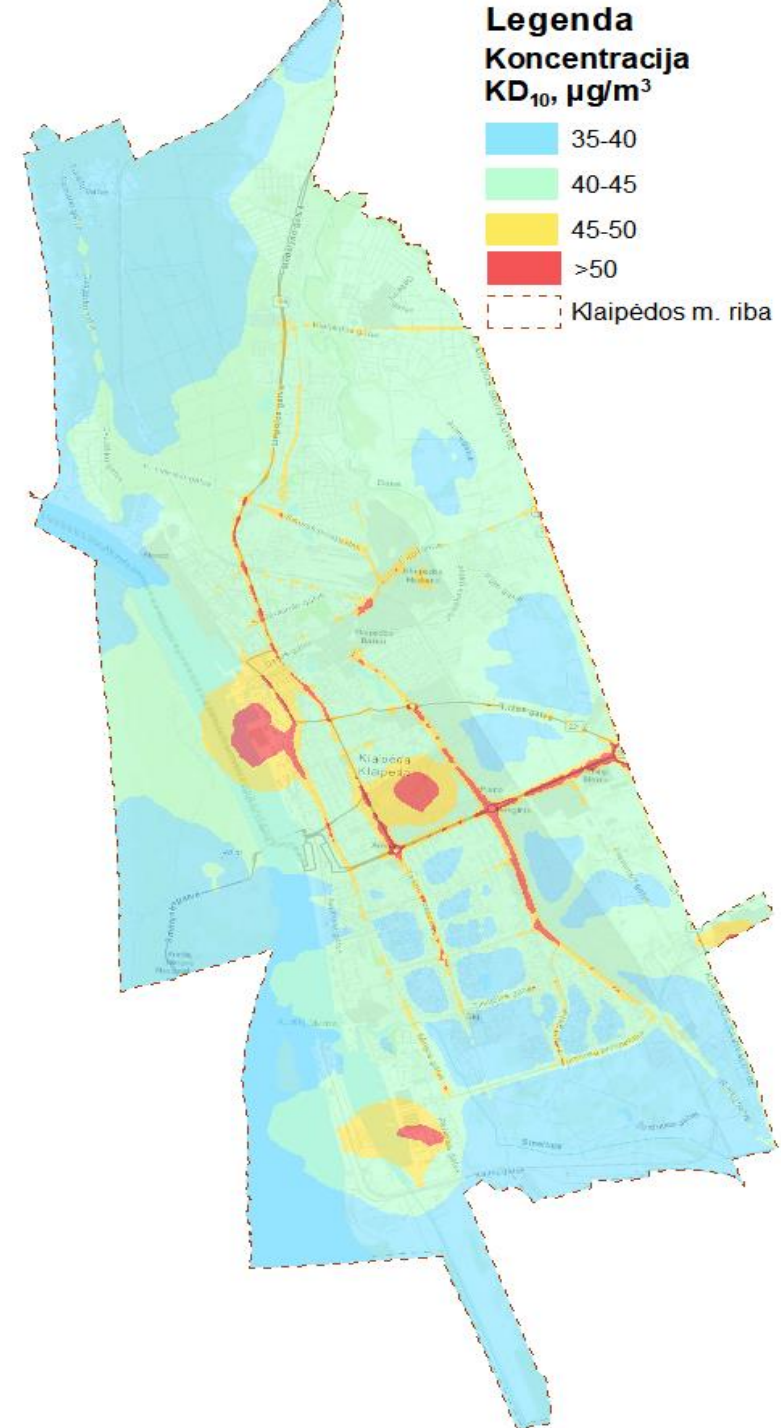
Taršos šaltinio išmetamo teršalo kiekis,
nuo bendro KD_{10} taršos kiekio mieste:

- Pramonės objektai – 50 %
- Individualių būstų šildymas – 23 %
- Kelių transportas – 21 %

2018 m. situacijos modeliavimo rezultatai. KD_{10} maksimali 24 h koncentracija

- Lemia:
  - ✓ nepalankios taršos sklaidai oro sąlygos
  - ✓ padidėjusi atneštinė tarša
- Pagrindiniai šaltiniai:
  - ✓ Kelių transportas
  - ✓ Individualių būstų šildymas
  - ✓ Pramonės objektai

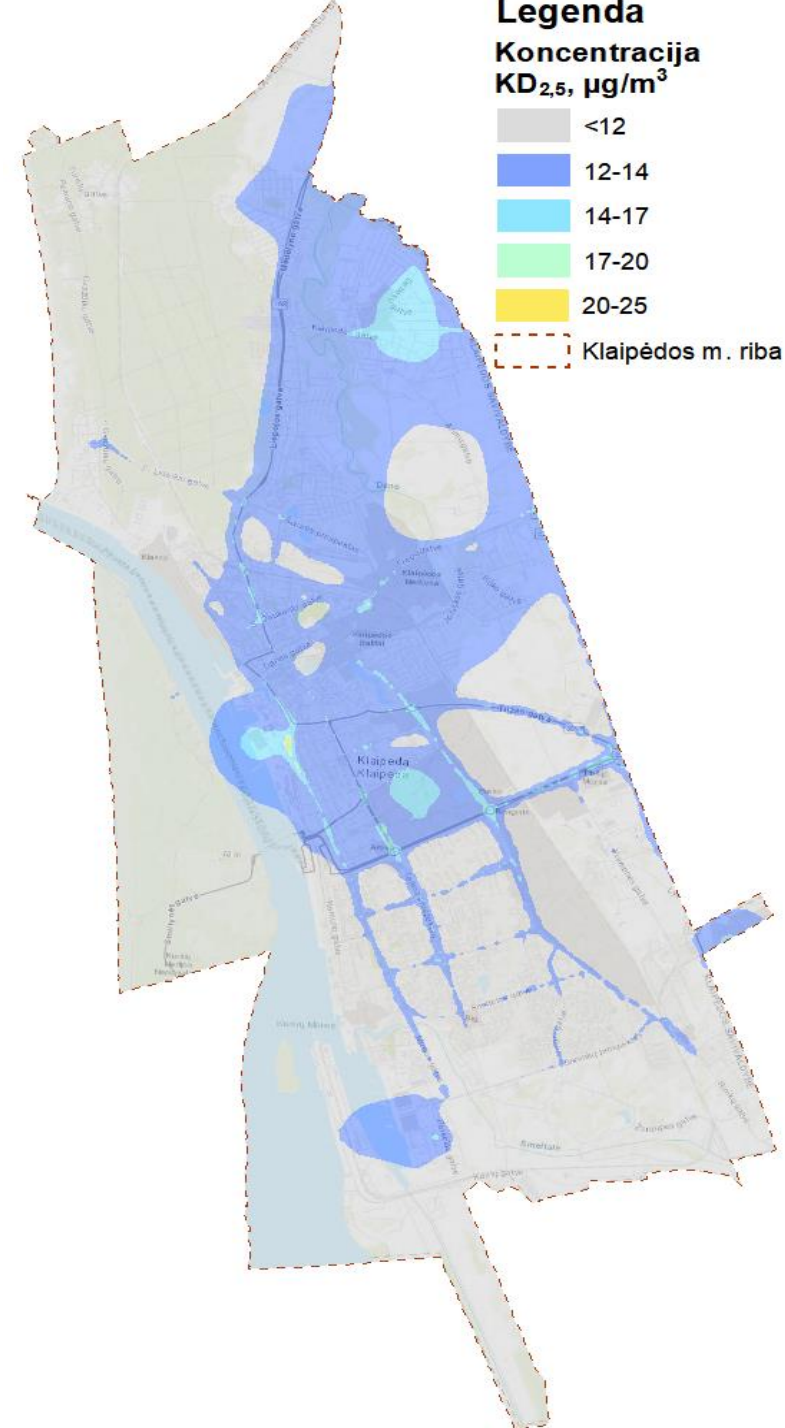
2018 m. situacijos modeliavimo rezultatai. $KD_{2,5}$ vidutinė metinė koncentracija

Pagrindiniai šaltiniai:

- Individualių būstų šildymas
- Pramonės objektai

Taršos šaltinio išmetamo teršalo kiekis,
nuo bendro $KD_{2,5}$ taršos kiekio mieste:

- Individualių būstų šildymas – 47 %
- Pramonės objektai – 33 %

2018 m. situacijos modeliavimo rezultatai. NO₂ vidutinė metinė koncentracija

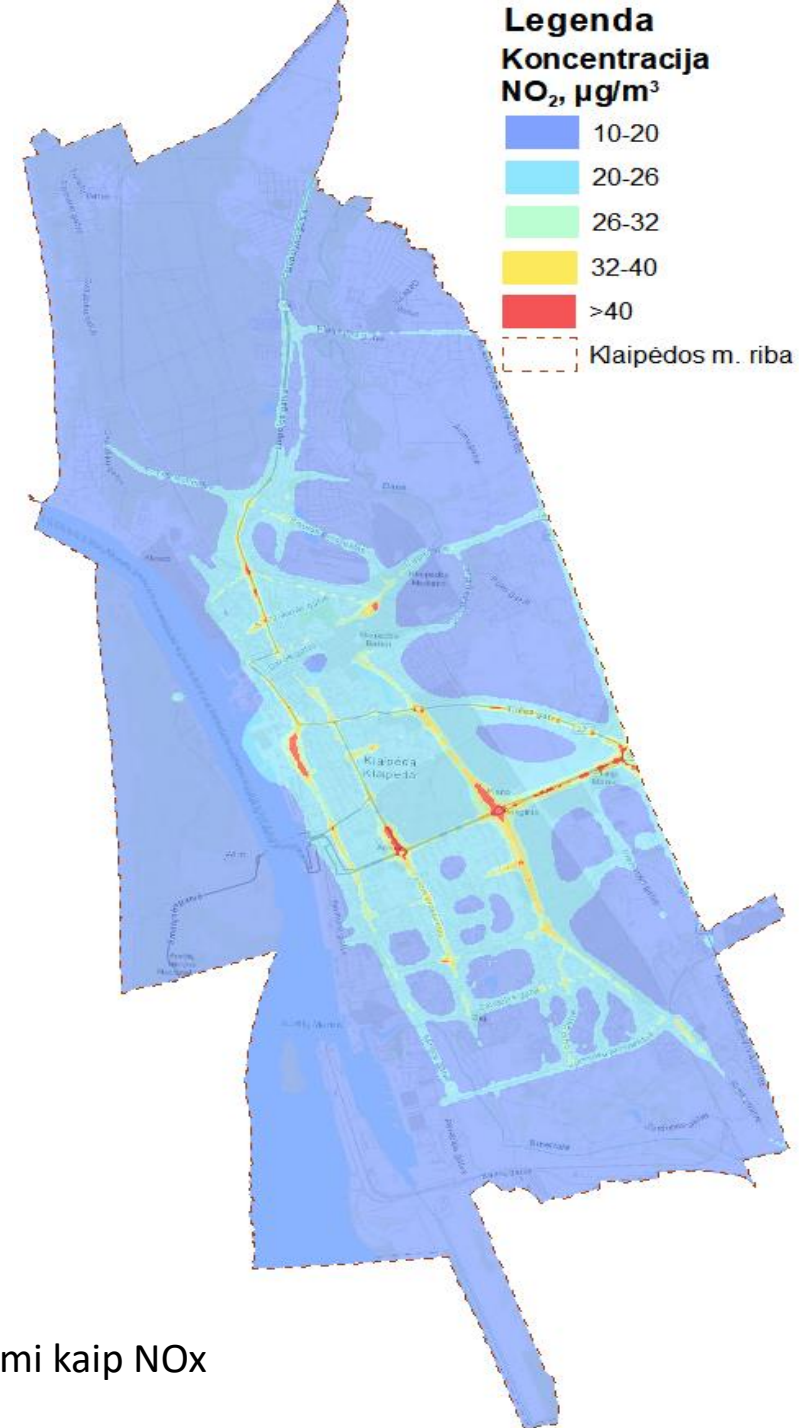
Pagrindiniai šaltiniai

- Kelių transportas
- Pramonės objektai*

Taršos šaltinio išmetamo teršalo kiekis,
nuo bendro NO₂ taršos kiekio mieste:

- Kelių transportas – 59 %
- Pramonės objektai – 17 %

* Pramonės objektų teikiami azoto oksidų kiekiai vertinami kaip NO_x

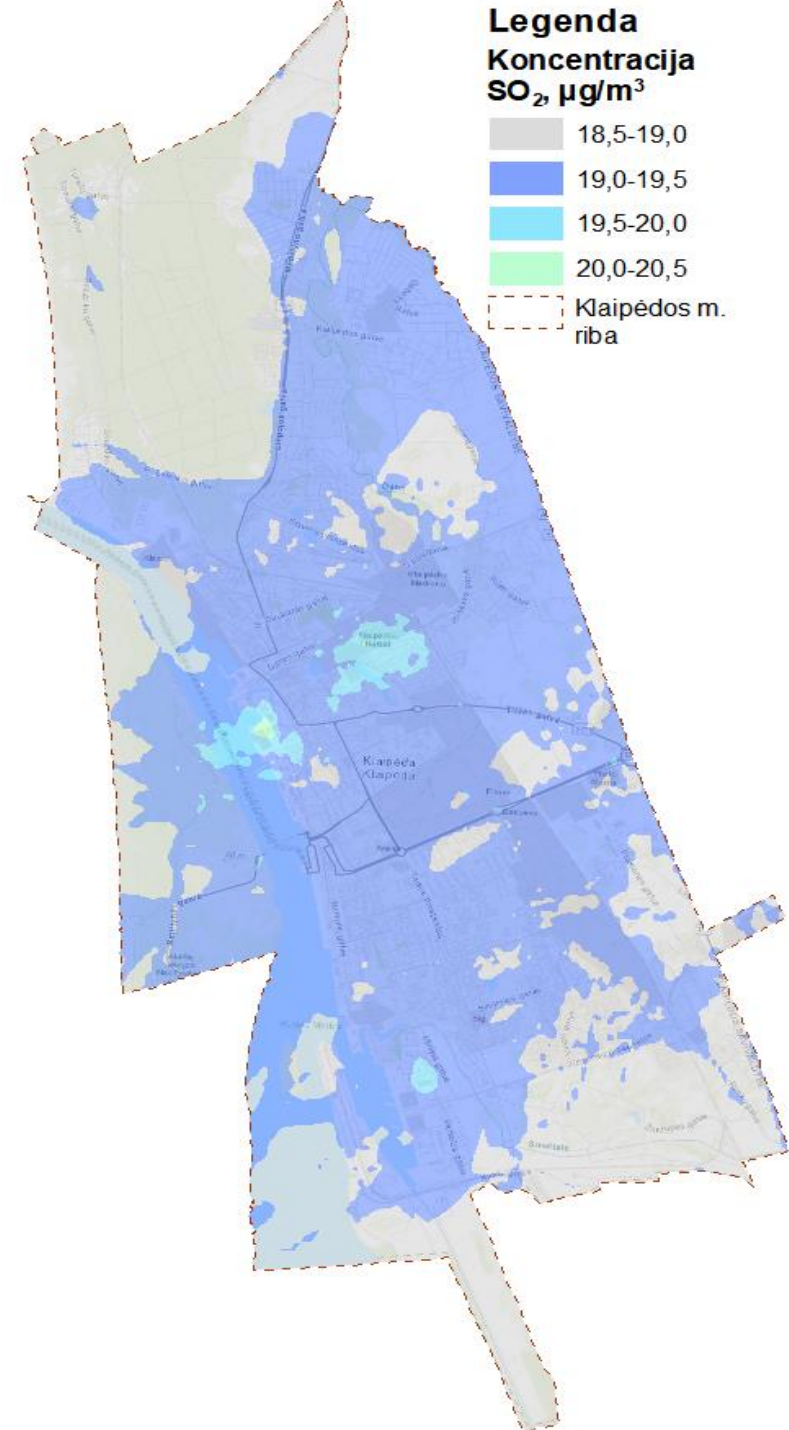
2018 m. situacijos modeliavimo rezultatai. SO₂ maksimali 1 val. koncentracija

Pagrindiniai šaltiniai:

- Laivyba
- Pramonės objektai

Taršos šaltinio išmetamo teršalo kiekis,
nuo bendro SO₂ taršos kiekio mieste:

- Laivyba – 48 %
- Pramonės objektai – 41 %

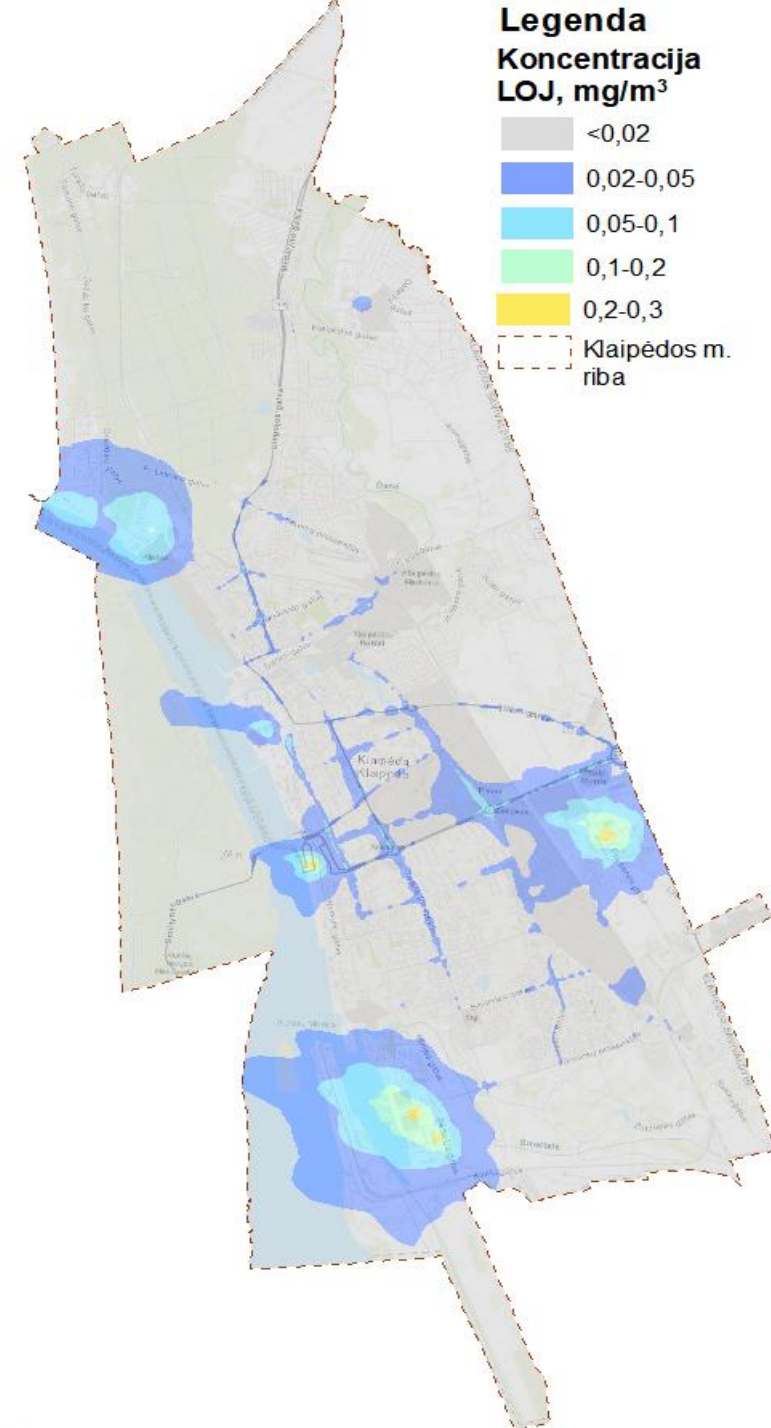
2018 m. situacijos modeliavimo rezultatai. LOJ maksimali 24 val. koncentracija

Pagrindiniai šaltiniai:

- Pramonė
- Individualių būstų šildymas

Taršos šaltinio išmetamo teršalo kiekis,
nuo bendro LOJ taršos kiekio mieste:

- Pramonės objektai – 83 %
- Individualių būstų šildymas – 10 %

INSPIRING
ENVIRONMENT

Ačiū už dėmesį!